

Hoogleraar pleit voor ambulante artsen verstandelijk gehandicapten

‘Tekort aan AVG’s zorgwekkend’

Ingrid Lutke Schipholt

Het totaal aantal vacatures voor artsen daalt, maar dat zegt weinig over de stabiliteit per specialisme. Zo stijgt de vraag naar bedrijfsartsen en neemt het tekort aan artsen voor verstandelijk gehandicapten verontrustende vormen aan.

Op de banenmarkt zijn opvallende schommelingen te zien. Uit de arbeidsmarktmonitor van Medisch Contact blijkt bijvoorbeeld dat er het afgelopen kwartaal 49 vacatures waren voor bedrijfsartsen, tegenover 26 in de periode april-juni (zie *kader Banenmarkt derde kwartaal 2010*). Ook steeg de vraag naar psychiaters: van 97 vacatures

op een totaal van 3039 psychiaters in het tweede kwartaal naar 130 vacatures op 3068 in het derde. Voor elke honderd geregistreerde psychiaters zijn er de laatste drie maanden 4,2 vacatures bijgekomen (zie *kader Meetmethode*). Ondanks dergelijke opvallende stijgingen neemt het totaal aantal geregistreerde nieuwe vacatures af. Van 1 juli tot 1 oktober zijn er 658 nieuwe vacatures geteld voor medisch specialisten, huisartsen, verzekeringsgeneeskundigen, bedrijfsartsen, artsen voor verstandelijk gehandicapten en specialisten ouderengeneeskunde. Dat zijn er 82 minder dan in het tweede kwartaal (740) en 154 minder dan in het eerste kwartaal (812).

In de categorie basisartsen, waarbij de artsen in opleiding tot specialist niet zijn meegerekend, is wel een stijging te zien. Daar telde Medisch Contact 568 nieuwe vacatures, tegenover 542 vacatures in het tweede kwartaal.

Meetmethode

Medisch Contact registreert sinds 1 april 2006 vacatures voor artsen in vakbladen en op internet. Vacatures die in meerdere media verschijnen, worden één keer meegeteld en herhalingen van vacatures worden – indien als zodanig herkend – niet meegeteld.

Van april 2006 tot september 2008 werd voor het vaststellen van een ranglijst (de Banen-thermometer) het aantal vacatures afgezet tegen de groei of krimp van de beroepsgroep.

Met ingang van het vierde kwartaal van 2008 is de systematiek gewijzigd. De Arbeidsmarktmonitor berekent nu voor elke discipline het aantal vacatures per honderd geregistreerde specialisten. De berekening levert een ranglijst op die illustratief is voor de spanning op de arbeidsmarkt per specialisme.

Gegevens over de omvang van de beroepsgroepen zijn afkomstig van de registratiecommissies voor medisch specialisten (MSRC), voor sociaal-geneeskundigen (SGRC) en voor huisartsen, specialisten ouderengeneeskunde en artsen verstandelijk gehandicapten (HVRG). **RC**

Zorgelijk

Al zijn er veel wisselingen in het banenaanbod, voor artsen verstandelijk gehandicapten (AVG's) zijn er net als in voorgaande kwartalen banen te over. Lange tijd stond dit specialisme op de tweede plaats in de ranglijst, maar inmiddels heeft het de allergologie – met 21 leden een ultraklein specialisme – van de eerste plaats gestoten. Voor elke 100 werkende AVG's kwamen er de afgelopen maanden ruim 17 vacante plaatsen bij.

Henny van Schrojenstein Lantman, hoogleraar geneeskunde voor mensen met verstandelijke

Banenmarkt derde kwartaal 2010					
rang	vorig kwartaal	specialisme	aantal vacatures	omvang beroepsgroep	percentage vacatures per 100 artsen
1	2	arts voor verstandelijk gehandicapten	31	181	17,1
2	3	specialist ouderengeneeskunde	92	1425	6,5
3	4	klinisch geriater	10	183	5,5
4	7	psychiater	130	3068	4,2
5	8	maag-, darm-, leverarts	15	382	3,9
6	12	plastisch chirurg*	9	280	3,2
7	11	reumatoloog	8	262	3,1
8	9	kinderarts	37	1438	2,6
9	25	bedrijfsarts	49	2107	2,3
10	10	obstetrist/gynaecoloog	23	1016	2,3
11	13	longarts	12	550	2,2
12	14	revalidatiearts*	10	475	2,1
13	31	nucleair geneeskundige	3	154	1,9
14	16	huisarts**	204	11362	1,8
15	5	orthopedisch chirurg*	12	669	1,8
16	24	neuroloog	15	862	1,7
17	26	medisch microbioloog*	4	251	1,6
18	23	internist	32	2039	1,6
19	21	chirurg	19	1277	1,5
20	6	patholoog*	6	410	1,5
21	22	verzekeringsgeneeskundige*	15	1048	1,4
22	28	cardioloog	12	961	1,2
23	27	oogarts	8	685	1,2
24	19	radioloog	12	1088	1,1
25	18	uroloog	4	391	1,0
26	20	dermatoloog	5	500	1,0
27	17	klinisch geneticus	1	113	0,9
28	29	anesthesioloog	14	1673	0,8
29	15	radiotherapeut*	2	261	0,8
30	30	neurochirurg	1	140	0,7
31	32	kno-arts	3	503	0,6
32	1	allergoloog*	0	21	0,0
33	33	cardio-thoracaal chirurg	0	138	0,0
		intensivisten	12	600***	1,6
<p>* Wetenschappelijke verenigingen van allergologen, medisch microbiologen, orthopedisch chirurgen, pathologen, plastische chirurgen, radiotherapeuten, revalidatieartsen en verzekeringsgeneeskundigen leveren data over vacatures aan.</p> <p>** Gegevens over vacatures voor huisartsen zijn afkomstig van Waarneembemiddeling.nl.</p> <p>*** Het aantal werkzame intensivisten staat niet precies vast.</p>					

Geneeskunde voor mensen met verstandelijke beperkingen is een specialisme dat kampt met een imago-probleem.

beeld: Ton Poortvliet, HH

‘Niet zelden mist een arts de juiste diagnose bij deze patiënten’

Meer over de banenmonitor vindt u in het dossier Werk en inkomen op onze website www.medischcontact.nl. Vacatures vindt u op www.artsennetbanen.nl.

beperkingen aan de Radboud Universiteit, noemt de grote vraag naar AVG's zorgelijk. Zij denkt dat het tekort alleen maar zal toenemen, omdat ruim de helft van de geregistreerde AVG's ouder is dan 50 jaar en het vak op relatief korte termijn gaat verlaten.

Bovendien kampt het specialisme met een imago-probleem. Van Schrojenstein Lantman: 'Tot voor kort was het niet bekend dat je als AVG ook carrière kunt maken. Er was lange tijd weinig geld voor wetenschappelijk onderzoek, maar dat komt nu gaandeweg los.' Daarnaast komen de meeste geneeskundestudenten

bijna niet in aanraking met AVG's. Reden voor Van Schrojenstein Lantman om te zorgen dat eerstejaarsstudenten in Nijmegen de vrijheid kregen om in plaats van hun verpleeg-

stage een kijkje te nemen in de wereld van verstandelijk gehandicapte patiënten. 'Als arts kom je vroeg of laat in aanraking met deze groep mensen, dan moet je er wel ooit mee gecommuniceerd hebben.'

In de wijken

In Nederland hebben ongeveer 110.000 mensen een verstandelijke beperking, wat neerkomt op 0,75 procent van de bevolking. Het gaat om mensen met een IQ lager dan zeventig die beperkingen hebben in de adaptieve functies, zoals zelfredzaamheid.

Er is niet alleen een tekort aan artsen voor verstandelijk gehandicapten, er worden ook steeds vaker huisartsen met bijzondere aandacht voor verstandelijk gehandicapten gevraagd. De afgelopen drie maanden verscheen negenmaal een personeelsadvertentie voor een huisarts met deze kwalificatie. In het tweede kwartaal zijn zes van dit soort advertenties gevonden en in het eerste kwartaal drie.

Deze toename klopt met het beeld dat Van Schrojenstein Lantman heeft. Huisartsen krijgen steeds vaker te maken met deze groep patiënten. Elke huisartsenpraktijk telt tien tot vijftien mensen met een beperking. 'Dat komt omdat deze patiënten steeds vaker in kleinschalige woonvoorzieningen in de wijken zijn komen wonen. Steeds minder mensen met een verstandelijke beperking wonen in grote instellingen.'

Comorbiditeit

De hoogleraar hecht er belang aan dat huisartsen bekend zijn met verstandelijk beperkten. 'Niet zelden mist een arts de juiste diagnose bij deze patiënten, omdat ze klachten op een bijzondere wijze presenteren.'

Mensen met een beperking komen bovendien vaker bij de huisarts omdat ze minder goed in staat zijn zelf een oplossing voor een betrekkelijk eenvoudige klacht te bedenken. Daarnaast hebben ze comorbide problemen zoals epilepsie, luchtweginfecties, slaapproblemen, schimmelinfecties, overgewicht en diabetes. Preventieprogramma's als de cervixscreening bereiken hen vaak niet omdat ze de folders niet begrijpen.

In haar oratie vorige week stelde Van Schrojenstein Lantman een nieuw model voor om de zorg voor verstandelijk beperkten te verbeteren. Zij pleit voor ambulante artsen voor verstandelijk gehandicapten die op afroep beschikbaar zijn wanneer de huisarts vragen heeft. De AVG zou deel moeten uitmaken van een zorgketen die begint met een speciaal opgeleide verpleegkundige die als medische vraagbaak voor deze patiënten optreedt. Van Schrojenstein Lantman gaat een wetenschappelijke werkplaats inrichten waar ze onder meer haar model wetenschappelijk gaat onderbouwen.